

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2401/2020
10.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Марине Милановић и Гордане Цакула, чланова већа, у парници тужиоца „Philip Morris Operations“ АД из Ниша, чији је пуномоћник Небојша Станковић адвокат из ..., против тужених АА, ББ и ВВ сви из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4558/2019 од 17.12.2019. године, у седници већа одржаној дана 10.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4558/2019 од 17.12.2019. године, првог става изреке у делу којим је одбијена жалба тужиоца.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4558/2019 од 17.12.2019. године, првог става изреке у делу којим је одбијена жалба тужиоца.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4558/2019 од 17.12.2019. године, другог става изреке - дела којим је одбијен тужбени захтев.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 7551/2018 од 11.06.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да су раскинути уговори закључени између ДИН „Фабрика дувана Ниш“ и сада покојног ГГ бившег из села ..., Општина ..., и то: уговор број .. од 04.04.2004. године, уговор број .. од 10.10.2002. године, уговор од 09.06.2000. године и уговор од 03.05.2004. године. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да на име дуга солидарно исплате тужиоцу износ од 1.910.315,00 динара са каматом по Закону о затезној камати, и то на износ од 782.502,00 динара почев од 24.04.2017. године до исплате и на износ од 1.127.813,00 динара почев од 07.02.2017. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да солидарно, на име дуга по основу закљученог уговора о регулисању међусобних обавеза и потраживања од 03.05.2004. године који је код тужиоца заведен

под бројем .. од 30.04.2004. године, исплате тужиоцу износ од 956.114,11 динара са законском затезном каматом од 01.01.2007. године до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да на име трошкова парничног поступка исплате тужиоцу износ од 261.509,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4558/2019 од 17.12.2019. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужених и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П 7551/2018 од 11.06.2019. године у првом и трећем ставу изреке. Ставом другим изреке, иста пресуда преиначена је у другом и четвртном ставу изреке тако што су обавезани тужени да солидарно исплате тужиоцу износ од 782.502,00 динара са законском затезном каматом од 24.04.2017. године до исплате, док је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезу на солидарну исплату износа од још 1.127.813,00 динара са затезном каматом од 07.02.2017. године до исплате, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно исплате тужиоцу износ од 529.729,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. став 1. ЗПП, благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о дозвољености тужиоцеве ревизије у односу на део другостепене пресуде којим је одбијена његова жалба и потврђена пресуда првостепеног суда, Врховни касациони суд је нашао да је изјављена ревизија у том делу недозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Према члану 404. став 1. тог закона, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако Врховни касациони суд оцени да је потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначити судску праксу или дати ново тумачење права (посебна ревизија).

У конкретном случају, вредност предмета спора побијаног дела другостепене пресуде којим је одбијена жалба тужиоца не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан 09.05.2017. године, када је извршено преиначење тужбе. По оцени Врховног касационог суда, не постоје разлози предвиђени чланом 404. став 1. ЗПП да би се дозволило одлучивање о посебној ревизији тужиоца против правноснажне одлуке о захтеву за утврђење да су раскинути уговори од 09.06.2000. године, 10.10.2002. године и 04.04.2004. године, закључени на одређено време које је истекло пре изјаве тужиоца да те уговоре раскида, односно захтеву за утврђење да је раскинут уговор од 03.05.2004. године чије извршење је тужилац тражио у овом спору.

Из тих разлога, на основу чланова 404, 410. став 2. тачка 5. и 413. ЗПП, одлучено је као у првом и другом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији изјављеној против другостепене пресуде у делу којим је преиначена пресуда првостепеног суда и одбијен део тужбеног захтева, Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија у том делу дозвољена (члан 403. став 2. тачка 2. ЗПП), али да није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, између тужиоца и сада покојног ГГ - супруга и оца тужених, постојала је пословна сарадња у периоду од 1998. године до 2004. године поводом производње и испоруке сировог дувана. Њихов однос био је уређен са више једногодишњих уговора о производњи и испоруци дувана и више дугогодишњих уговора о кредитирању, на основу којих је тужилац испоручио правном претходнику тужених механизацију потребну за обављање делатности производње дувана, а он се обавезао да исту исплати у натуралном облику - испоруком одређене количине дувана. Тужилац и сада покојни ГГ закључили су 03.05.2004. године и уговор о регулисању међусобних обавеза и потраживања по свим уговорима о производњи и испоруци дувана закљученим до 31.12.2003. године, укључујући и репрограмиране обавезе по тим уговорима које доспевају у току 2004. године. Тим уговором утврђена је висина неизмирених обавеза правног претходника тужених у износу од 956.114,11 динара и он се обавезао да дуг исплати према сопственим финансијским могућностима, најкасније до 31.12.2006. године. Правни претходник тужених је поднео тужбу којом је од тужиоца тражио накнаду штете због изосталог приноса дувана у 2004. години. Тужилац је 23.04.2005. године писмено обавестио сада покојног ГГ да раскида све до тада закључене уговоре и окончава пословну сарадњу са њим, јер исту не могу убудуће остваривати због поднете тужбе за накнаду штете. Правноснажном пресудом Општинског суда у Нишу П. 7449/08 од 09.03.2009. године тужилац је обавезан да правном претходнику тужених надокнади тражену штету. Тужилац је износ накнаде досуђен том пресудом исплатио. Део механизације за производњу дувана сада покојни ГГ и тужени су продали, а део који се налази у њиховом поседу није употребљив због корозије и застарелости. Укупно дуговање тужених износи 1.910.315,00 динара и чине га неизмирене обавезе настале до 2004. године у износу од 782.500,00 динара и обавезе које доспевају од 2005. године до 2009. године у износу од 1.127.813,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, по налажењу ревизијског суда, правилно је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одбио захтев тужиоца за исплату дела траженог новчаног потраживања.

Пословна сарадња тужиоца и правног претходника тужених раскинута је тужиочевом једностраном изјавом од 23.04.2005. године. Разлог раскида била је тужба којом је правни претходник тужених од тужиоца тражио накнаду штете у висини изосталог приноса дувана, настале неуредним извршавањем уговорне обавезе тужиоца. Разлог због којег је тужилац одлучио да раскине уговоре и даљу пословну сарадњу са правним претходником тужених не може се сматрати оправданим разлогом јер је судска заштита субјективног права дозвољена.

Дејство раскида прописано је одредбом члана 132. став 1. Закона о облигационим односима, тако што је предвиђено да су раскидом уговора обе стране

ослобођене свих обавеза, изузев обавезе накнаде штете. Раскидом уговора из разлога који се не може сматрати оправданим, правни претходник тужених је онемогућен да реализује производњу дувана и његовом испоруком испуни обавезе које доспевају након 2005. године, јер између странака више нису закључивани уговори. Пошто се тужбени захтев у делу којим је преиначена првостепена пресуда односи на испуњење уговорних обавеза које доспевају након 2005. године (када је уговор раскинут), следи да је другостепени суд правилно применио материјално право јер су тужени раскидом уговора ослобођени те обавезе.

Из тих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у трећем ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић